



Naturvernforbundet

Informasjon til alle med eiendom på Værøy, Nordland Fylke

Slirekneplanter på Værøy er ikke tobakksplante som den kalles på folkemunne.

Værøyslirekne (*Aconogonon x fennicum*) er på listen «Uønskede fremmedarter og svartelistede planter»



Denne hybridarten slirekne som vi har på Værøy finnes i mange hager- men har dessverre spredt seg ut med hageavfallet. Kun en fingerneglstørrelse av stengelen kan sette skudd til en ny plante.

Denne planten har spredt seg vidt omkring og nå i sommer blir det iverksatt bekjemping og sprøyting av 31 lokasjoner med totalt 41 steder (begge sider av vei). 10 av disse stedene utføres kantslått langs veien der slirekne står, og dermed spres plantene med rekordfart med bilene som kjører forbi og tar med deg plantekappet.

Denne planten vokser seg høy, enkelte skudd over 2 meter og den fortrenger alle andre planter og ødelegger naturmangfold og annen vegetasjon.

Flytting av jordmasser, hageavfall og veikantslått er trolig de viktigste årsakene til spredning av slirekne. Maskiner og utstyr kan også lett bidra til spredning av planten. Både stengelfragmenter og biter av jordstengler på størrelse med en fingernegl kan gi opphav til nye planter.



Forholdsregler må derfor tas ved graving nær voksesteder til slirekne, ved veikantslått og ved transport av beskæringsavfall. Det er også viktig med god rengjøring av maskiner og utstyr etter arbeid i slike områder.

Etablert bestand kan ha et dypt og utbredt nettverk av jordstengler på tykkelse med en arm, og dets utstrekning varierer med jordforhold og bestandens størrelse. Veiledende dokumenter har ofte tatt utgangspunkt i en horisontal utstrekning på opptil 7 meter ut fra overjordiske skudd.



Naturvernforbundet

HAR DU PLANTEN PÅ DIN EIENDOM OG I DIN HAGE?

I så fall må du ta ansvar for at alt avkuttet plantemateriale ikke spres videre.

Ønsker du å bekjempe planten på din eiendom kan det gjøres på flere måter.

Bekjempelsestiltak må følges opp konsekvent over flere år hvis de skal ha effekt. Planteavfall må behandles med forsiktighet. Brenning eller tørking av planteavfall på stedet kan være et godt alternativ dersom forekomsten er liten. Avkapp kan tørkes på stedet dersom det ikke er fare for at avfallet spres med vind, vann, trafikk e.l. Avfallet må sjekkes jevnlig for regenerering inntil det er dødt. Dersom tørking på stedet ikke kan gjennomføres på en tilfredsstillende måte, må avfallet brennes eller leveres som spesialavfall på avfallsmottak.

Nedkapping

Nedkapping som eneste tiltak kan ikke utrydde slirekne. Mest effektivt vil nedkapping være som et tiltak for å svekke plantenes vekstkraft i forkant av annen behandling. Nedkapping kan føre til at bestanden kan øke i omfang og innebærer også risiko for spredning av fragmenter. På grunn av dette bør nedkapping kun brukes som del av en langsiktig og godt planlagt bekjempelsesstrategi.

Nedkapping må gjentas minst fire ganger i sesongen (midten av mai til begynnelsen av september). Gjenveksten etter kutting er sterkest i første del av vekstsesongen og avtar utover i sesongen. Frekvensen av kutting bør derfor være høyere i starten av sesongen (mai-juni) og reduseres seinere i sesongen. Behandlingen må gjentas i flere år så lenge bestanden fortsetter å produsere nye skudd. Dersom gressklippere brukes for å kontrollere spredning på gressarealer, må klipperen være utstyrt med en oppsamlingsboks. Avfallet må ikke spres eller kastes på kompost.

Nedkapping kan brukes i kombinasjon med kjemisk bekjempelse for å redusere skuddhøyden før sprøyting.

Jordarbeiding/harving

Jordarbeiding og harving vil innebære en risiko for videre spredning og tiltaket bør derfor bare benyttes for bekjempelse etter grundig planlegging. Jordarbeiding deler opp jordstengler og røtter, og fører til økt skuddtetthet. Dette kan være effektivt som en del av en kombinert bekjempelsesstrategi. Plantenes livskraft vil også svekkes hver gang skuddene og de øverste delene av jordstenglene blir ødelagt. Danske erfaringer tyder på at harving 8-10 ganger i løpet av et par år kan utrydde plantene.



Naturvernforbundet

Dekking

Dekking er best egnet som del av en integrert bekjempelsesstrategi på små, isolerte bestand. Dekking kan også være aktuelt i situasjoner der bruk av plantevernmidler er uønsket.

Ved dekking av parkslirekne må det brukes et robust materiale (1,5 mm tykk duk), og duken må sikres godt til underlaget. Duken bør ikke legges for stramt, da det øker risikoen for at skudd trenger gjennom duken. For å unngå skuddskyting langs kanten av duken, bør duken rekke minst tre meter utover omkretsen av bestandet. Skuddskyting utenfor duken kan kontrolleres med andre metoder som lusing eller sprøyting. Det er viktig å gjennomføre regelmessige kontroller for å fjerne skudd og tilse at duken er intakt. Kontroller bør utføres månedlig eller oftere, og særlig ofte i løpet av det første året med dekking.

Pågående forsøk har vist at tildekking av små bestand (<10 m²) med tykk, vevd, svart plastduk i tre år resulterte i ingen nye skudd samme vekstsesong. Forsøket vil følges opp i flere år for å se om planten gjenopptar skuddproduksjonen.

Oppgraving

Forekomster med få planter kan graves opp. Plantematerialet må ikke bli liggende i kontakt med jord eller i kontakt med rennende vann slik at det på nytt kan slå rot. Det kan enten tørkes på en presenning eller lignende før transport, eller brennes på stedet.



Ønsker du mere informasjon om planten og evt bekjempelse ta kontakt med Naturvernforbundet i Lofoten på epost lofoten@naturvernforbundet.no